

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "
Pri večkratnem tiskanju se
ce na primerno smanjja.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Na ročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 5 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošt lian
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izjema po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Stanje v Rusiji.

Novi ruski cesar še z ničem ni pokazal, kako misli vladati, kako so njegovi nazori o notrajni in zunanji politiki. Temu se tudi ni čuditi; v prvi vrsti je njegova in vseh drugih ruskih velikašev pozornost obrnjena na nihilistično zaroto, ki je starega cara na oni svet poslala in tudi že novemu s smrtjo grozi!

Novemu caru so tako dolgo roke vezane za vse reforme v notrajni in zunanji politiki, dokler njegovo življenje in javni red ni zavaroval pred napadi skrivne zarote. Državna oblast ruska se zdaj največ bavi z vprašanjem, kako zatreti to skrivno zaroto. Mnogi mislijo, da je treba oklicati samo ustavo, pa bo vse dobro. Pa ti ne poznajo nihilistov in njih programa. Saj imajo na Francoskem vendar ustavo, saj imajo celo republiko, vendar se francoski komunisti, ki se zdaj imenujejo „intransigeants“, nečejo sprijazniti z državno oblastjo, ker jim vse to ne zadostuje. Tudi Švica je republika in ima vendar dosti svobodno ustavo, vendar socialisti še s to niso zadovoljni, ker hočejo ves sedajni red, vso človeško družbo prekucniti. Hujši in radikalnejši od vseh drugih socialistov pa so ruski nihilisti; kolikor se iz njihovega programa ve, hočejo vsem bogatinom premoženje vzeti in proglasiti zemljo kot skupno lastnino vseh ljudi, hočejo odpraviti vse oblasti, ne samo kralje in cesarje, ampak tudi vse parlamente in vse državne uradnike, in na tak način zagotoviti vsakemu človeku popolno neodvisnost in svobodo, kakor jo uživajo na pr.

medvedje na Franc-Jožefovi deželi. Vsi tisti, ki so že in bodo še padli pod nožem nihilistov, morajo svojo kri preliti, da se izvede ta absurdni in nemogoči program nihilistov. Ne samo, da zahtevajo in dosežajo čisto nemogoče reči, izvršujejo svoj program še s tako ostudnimi sredstvi, namreč zavrtnimi umori, da se nobena vlada ne bi mogla z njimi sprijazniti. Če je celo francoska republika streljala in preganjala svoje kumuniste, kako se zamore od avtokratične ruske vlade zahtevati, naj z nihilisti v dogovore stopi. Če celo že novemu ruskemu caru, o katerem še nič slabega ne vedo, strežejo po življenju in mu stavljajo pogoje, pod katerimi mu hočejo še življenje pustiti, če grozé, da je car zapadel smrti, ako ne pomilosti morilca svojega očeta, — potem mora pač vsak še količkaj pravični človek priznati, da s tako stranko ni mogoče stopiti v dogovore, da jo je treba vničati, ali pa gledati, da ona v svojem blaznem fanatizmu prekucne ves državni red in pokolje vse odličnejše možé, da zamorejo na njihov prostor stopiti — zavrtni morilci!

Res je, da izobraženi krogi na Ruskem želijo ustave, in novi car menda temu ni protiven, on bo morda dal že v kratkem ustavo, pa ne za nihiliste in druge brezverke, brezdomovinske rovarje, ampak za ruske izobražene, narodne, domoljubne, slavjanofilske, Kristovi veri in krščanskemu redu zveste in udane kroge, katerih program ni skriven, ampak celemu svetu znan, ker se mu ni bati dneva in luči, in kateri svojega poguma ne iščejo v za-

vratih umorih, ampak na odkritem vojnem polju, iz oči v oči, v poštenih in hrabri vojski, kakor smo jo videli na slavnih bojiščih balkanskih. Ti vredni, izobraženi in domoljubni krogi ruski, tako prijatelji svobode, kakor svojega cara in vseh slovanskih narodov, ti so pač vredni ustave, in ne bo se našel častnik na celem slovanskem svetu, ki bi tem krogom odrekel pravico do ustavnega življenja. Morda od take ustave nismo več daleč. Že ranjki car je ukazal, naj se skličejo poslanci iz vseh zemstev na posvetovanje v Petrograd; to se je imelo v kratkem zgoditi, in le smrt carova je izvršitev tega sklepa zaprečila. Toliko več se je nadejati od novega cara, da bo uslišal želje svojega zvestega prebivalstva, ter svojemu narodu dal ustavo, kakoršna bo za ruske razmere najbolj prikladna. Nihče v Rusiji pa ne zahteva ustave na tak način, da bi se morala smatrati kot neka nihilistična zmaga; nasprotno so zoper nihiliste vsi poštene Rusi silno razkačeni, in če car dá ustavo in skliče državni zbor, bodo ljudski poslanci ravno tako ojstro, če ne še ojstreje postopali zoper nihiliste. Naši avstrijski puntarji od leta 1848 veljajo Dunajčanom kot neki mučeniki in njim se pripisuje naša ustava, zato hodijo njihov grobove vsako leto venčati.

V Rusiji pa bo to drugače; nihče ne odbrava krvavega upora, da bi se ustava prikjubovala, še tisti, ki si ustave želé, zaničujejo in sovražijo nihiliste, in ti bodo v ruski zgodovini ostali vedno kot nek grozen spomin. Lojalni ruski krogi si želé ustave,

Sanje.

(Konec.)

V svetem pismu beremo, kako se je Pilatovi ženi sanjalo o Kristu, in kako je ta svojega moža prosila, naj Kristu nič žalega ne stori, ker je „zavoljo tega pravičnega mnogo trpela v sanjah“. Da so jej bile te sanje od Boga poslane, s tem še ni rečeno, da bi se bil Bog pri tem poslužil kake izvennatorne moči, ker je lahko uplival na ženo po natorni moči daljnočutenja. Sploh so v starih časih verovali v to, da nekatere sanje nekaj pomenijo, tako beremo od Daniela, da je znal sanje razkladati, tako tudi od egiptovskega Jožefa, da je imel to moč, tako v pasivnem, kakor v aktivnem pomenu, v pasivnem, ker je sam imel pomenljive sanje, v aktivnem pa, ker je znal pomen sanj razkladati in jih je razložil jetnikoma in kralju Faraonu. Ker ravno v zgodovini egiptovskega Jožefa beremo, da je kralj Farao pustil sklicati vse modrijane, naj bi mu sanje razložili, smemo iz tega sklepati, da so se egiptovski modrijani, zlasti duhovniki, bavili s to znanostjo. Sploh pa so egiptovski učenjaki marsikaj znali in vedeli, cesar še današnji učenjaki ne znajo; saj beremo, kako so ti modrijani celo Mojzesu kljubovali, ter marsiktere čudovite reči pred kraljem kazali,

kakor bi jih mi danes ne zamogli. Egiptovski duhovni so svojo vednost močno skrivali; le stari Grki so nekoliko njih učenosti v Evropo prenesli, mnogo pa je za zmirom skrito ostalo in pogubilo se. Velika knjižnica v Aleksandriji je morda še marsikaj od tega shranjevala, pa to so ljuti Turki požgali, in ž njo vred pozeptali, vso egiptovsko vedo in kulturo. Brezdvombeno je, da so egiptovski vedeži natorne moči veliko natančneje poznali, nego naši učenjaki, ker pri nas nihče ne zna kače tako magnetizirati, da bi postala trda, kakor palica. Tudi daljnočutenje moralo jim je znano biti, in na podlagi te vednosti so razkladali sanje. Dan današnji se sploh tudi sodi, da je bila astrologija sama slepotija in babjeverstvo; akoravno o tem nečem nobene sodbe izreči, zdi se mi vendar, da se stvar ne sme tako hitro obsoditi; ako bi bilo vse le sleparija ali pa babjeverstvo, ne bi se bili pečali s to vednostjo skozi toliko stoletij resni možje, učenjaki in poštene modrijani. Mogoče je pač, da evropski astrologi niso nič vedeli, ampak le kultivirali praznovestvo in bajke; pa pomisliti je treba, da je bila Evropa v srednjem veku še barska, vsem bajkam podvržena, in od ljudi, ki so ženske kot copernice zažigali, se ne more misliti, da bi se bili z vednostjo resno pečali: oni so šlišali le nekaj zvoniti od astro-

logije, po trgovcih, ki so hodili v iztočne dežele, so morda nekoliko slišali od te vednosti, in to kar so zvedeli, prevrgli so v babjeverstvo. Po istem kopitu pa ne smemo soditi Egiptčanov, ki so bili star kulturen in izobražen narod, ti so morda res znali kaj brati iz zvezd, pa kakor so vsako drugo vednost skrivali, tako tudi te gotovo niso grškim in latinskimi trgovcem na nos natvezili. Toliko le memogredé, ker ravno o vedah starih Egiptčanov govorimo. Brezdvombeno je, da so egiptovski duhovni in modrijani drugih iztočnih narodov kolikor toliko znali razkladati sanje, pa to znanost je „omikana“ Evropa ravno tako popačila in v babjeverstvo spremenila, kakor astrologijo. Z egiptovsko vedo in kulturo pohodili so divji Turki tudi to znanost, in kot spomin na njo imamo le še „egiptovske sanjske bukve“, v katerih so sleparji človeške sanje v zvezo spravili z avstrijsko malo loterijo, in na ta način ljudem denarje iz žepa kradejo. Kolikor tudi take literarne izmečke zaničujemo, vendar ne smemo tako daleč iti, da bi sanjam sploh vsako pomenljivost odrekli. V živalskem organizmu je ncka moč daljnočutenja, saj celo žival sluti svojo smrt, in vol se brani stopiti v mesnico, ko vendar njegov razum ne sega tako daleč, da bi vedel razločiti mesnico od drugih poslopij. Bolj natančno se opazuje

pa nečejo nič vedeti o takih zaničljivih sredstvih, s kakoršnimi delujejo nihilisti.

Vprašanje ustave in nihilistično vprašanje se mora toraj v Rusiji popolnoma ločiti. Ustava se bo morda v kratkem dala, pa nihilisti se bodo tudi potem še preganjali in pošteni Rusi ne bodo prej mirovali, dokler te iz zapada prinešene kačje zalege iz Rusije čisto ne iztrebijo.

Odločilnih korakov v smislu ustave ne moremo še precej pričakovati, dokler še ranjki car ni pokopan, dokler je še vse zbegano, dokler je še vse na nogah zoper morilce, dokler vse trepeta pred novimi grozovitostmi nihilistov.

V takem položaju zbeganosti in razburjenosti se tudi od novega cara ne more pričakovati in zahtevati, da bi študiral razne ustavne načrte, ali pa da bi se veliko brigal za diplomatske note. Za prvi čas ni pričakovati še premembne v notrajni, ne v zunajni politiki; čez kake pol leta, če se do tje duhovi pomirijo, če se nihilistom trdo na noge stopi ter jim glava zatre, potem še le bo čas misliti na to in ono, potem bo tudi novi car zamogel mirno pretresti in razsoditi različne nasvete svojih ministrov v raznih vprašanjih, bodi si notrajnih ali zunajnih.

V resnici milujemo Ruse, da ne morejo do miru in javnega reda priti, nesreča Rusije je nesreča za vse Slovane, ker slovanstvo zgubi toliko veljave pred svetom, za kolikor Rusija oslabi.

Videti je, kakor bi bili besni in blazni nihilisti nalašč za to od sovražnikov slovanških najeti, da zdobé in razpršé moč in veljavo velike Rusije, ter po njenem padu izročé vse Slovane v oblast Nemcem, Madjarom in Angležem. Najhujši sovražnik Rusije ne bi jej mogel toliko škodo prizadjeti, ko jej prizadevajo nje lastni sinovi — nihilisti, zapeljani po zapadnih hujskačih in ščuvalcih, katerim za obstanek Rusije se ve da nič mar ni.

Ker sami v tej zadevi nič storiti ne moremo, hočemo vsaj novemu caru želeti, da bi svoje življenje srečno branil pred napadi nihilistov, da bi Rusom dal ustavo, da bi skrbel za pravično vlado, da bi iztrebil Avgiasov hlev krivičnih uradnikov, da bi bolj podpiral

slovanske narode, ko njegov oče, da bi se sprijaznil s Poljaki, da bi katoliški cerkvi v Rusiji dal popolno svobodo, ter v vseh zadevah delal za napredek in blagor Rusije!

Pri biskupu Strossmayerji.

(Iz potopisa francoza Edvarda Marbeau.)

Na potu iz Budapeste v Bosno sklenil sem obiskati Djakovo, kjer ima biskupijo svojo Strossmayer, oni dostojnik cerkveni, ki je zadnjih trideset let največ pripomogel k vzbujenju in okrepitvi narodov jugoslovanskih.

Jedno noč vozil sem se po Dunavu, da sem dospel iz Pešte do kraja, kjer se izliva Drava v mogočni Dunav. Od tu pluli smo do Osjeka, kjer smo najeli voz, ter prišli v štirih urah v Djakovo. Dolga cesta, vijoč se po ravnini nagne se nekoliko kvišku in zdajci zagleda oko med mogočnimi drevesi vzdigati se stolpa stolne cerkve djakovske.

Pred desetimi leti v obče Strossmayer še ni bil znan, pač so ga čislali vže oni, ki so pazljivo sledili probujevanju narodov slovanških na jugu ogerskem in polotoku balkanskem. Dandanes pa vsakdo ve, kako važno ulogo igra ta dostojnik cerkveni, ki je bil rojen od revnih staršev, vsled zaslug svojih imenovan kaplanom cesarjevim in rediteljem dunajskega Augustineja. V pet in tridesetem letu postal je biskup djakovski, in v kratkem si je pridobil toliko vdanosti, da ga imenujejo, tudi pravoslavni, „prvega sina naroda hervatskega.“

V javnem življenju videli smo ga v državnem zboru l. 1860 po vojski italijanski. Svojimi vednostmi in z bistrogovornostjo bil je na tem zboru važna oseba. L. 1861 sošel se je sabor hervatski, da bi uredil razmere med Hervati in Ogrji; v tem saboru bil je Strossmayer na čelu opoziciji ter je v imenu prava zgodovinskega branil svobodo in neodvisnost zemlje hervatske. Rekel je, da Avstrija more postati mogočna le na podlagi polne federacije, ki daje siehernemu narodu jednake pravice. — Njegovi biskupiji bili so podložni tudi Slovani balkanski, posebno katoličani bosenski. On je bil apostolski namestnik biskupije beligradske in semendrijske na Srbskem. Te razmere dovoljevale so mu, po-

tezati se ne samo za Hrvate, marveč za vse Jugoslovane, kar je tudi čestokrat storil: Ko se je l. 1867. obravnavala razmera med Ogersko in Hervatsko, bila je veljava Strossmayerjeva odločilna. Takrat se je baje zameril tudi vladi, ker ukazali so mu, naj se za nekoliko časa „oddali od biskupije svoje“. Od te dobe omejilo se je delovanje njegovo na dobrotne usluge, ktere tako radodarno siplje roka plemenitega biskupa. Posebno obrača pozornost svojo šolstvu višemu in nižemu; reči moramo, da je duša vsemu delovanju na verskem in narodnem polju med Jugoslovani. Proti vladinemu odporu dosegli so Hervatje — njim na čelu Strossmayer, akademijo v Zagrebu, in Jugoslovani dobro vedó, koliko zaslug si je pridobil on za vstanovitev vseučilišča jugoslovanskega.

V Djakovu šel sem takoj v palačo biskupovo, veliko poslopje iz prešnjega stoletja, ki stoji pred krasnim parkom s stoletnimi drevesi. Prišel sem v prostrano sobo ter si v naglici ogledal podobe od umetnikov: Matejka, Čermaka, Bukovacova in drugih; a iz drugih vrat stopi visok mož, v čeruem oblačilu duhovskem, po križu in perstanu spoznal sem biskupa. Sprejel me je silno prijazno. „Štejem si v čast — mi reče — da morem sprejeti Francoza v svoji hiši. Ostanite pri meni; panduri moji prinesó vam tú sem vaše reči, vi pa lahko ostanete pri meni, dokler vam drago. Strossmayer je visoke postave, vitke, krepke; težko mu je poznati njegovih pet in šestdeset. Pogled njegov je nježen, obraz ima nad mero simpatičen. S tem krasnim starčkom, kteremu gladko teče jezik francoski, bila sva kmalu prav v živahnem pogovoru. S kratkimi besedami pojasni mi stanje Jugoslovancev, njih prizadevanje, da bi se vsestransko drug drugemu približali ter bolje se poznali. V govoru Strossmayer govori z navdušenjem, se spremeni iz priprostega pripovedovalca v govornika in vrelost, s katero govori, smemo imenovati vzlet govorniški.

Kakor je izversten govornik, tako je tudi vljuden pogostitelj; prijazno me povabi, da pregledava sobane; priproste so, a vendar krasne. Dragocene zbirke pa v okolici razpostavljene po prostornih sobanah, so posebni kras palače biskupove.

ta čut pri ljudeh, in dostikrat se prikazuje v naših sanjah, nikakor pa pri vsakih sanjah. Nasprotno so sanje večinom nepomenljive, igranje in vibriranje možganskih živcev, ki ponavljajo v več ali menj popačeni podobi dogodke dneva ali misli in občutke posameznega človeka. Lačnemu se sanja o dobrih jedilih, ker telo svoje občutke prenese na možganske živce; bolnik ima razne strašilne sanje, ker bolni udje nepovoljno upli-vijo na možgane, ter so zvezni živci nekako razburjeni. Ako se kdo v sanjah vidi preganjanega, pa ne more teči, ako se vidi v tej ali oni nevarnosti, to prihaja menda od tod, ker se kri ne more prav pretakati po žilah in toraj zastaja, ter se kaže potem neka otrpnjenost v udih. Vsake strašilne sanje so dokaz, da se telo ne čuti prav zdravo, ali pa da duša mnogo trpi, bodisi zavolj hudih skrbi, ali zavoljo težke vesti itd. Ako človek v sanjah po zraku leta, ako se srečno vojskuje, to je dokaz, da je telo zdravo in krepko. Take sanje niso nič pomenljive, ter niso v nobeni zvezi z daljnočutenjem. Vendar bi se dale tudi take sanje razkladati ker dajo nekoliko sklepati na duševno in telesno stanje človekovo. Komur se pogosto sanja, da se hrabro in srečno

vojskuje, njemu bi se dalo prerokovati, da bo srečen postal, ker je sreča dana pogumnim in podvzetnim; komur se vedno o vodi sanja, on se lahko svari, naj nikar preveč ne pije, da ne dobi vodenice, itd. Pa tako razkladanje spada že v medicinsko znanost, in je v zvezi le s telesnim in duševnim stanjem človeškim. Naši sanjerazkladalci hočejo vse vedeti, kaj pomeni v sanjah denar, kaj kača, kaj otrok, kaj ogenj itd. Tako razkladanje zdi se mi več ali menj prazno in samovoljno. Med sanje, ki niso prav nič pomenljive, spadajo posebno take, ki so le ponavljanje onih vtisov, ki se primejo možgan o stvarih, o kterih se med dnevom največkrat misli, ali o takih dogodkih, ki naredé na duh poseben vtis. So dogodki v življenju, ki se tako globoko vtisnejo v spomin, da jih človek nikdar več ne pozabi, in da o njih večkrat sanja skozi leta in leta. Tu se toraj le ponavlja in pred spomin postavlja kak poseben mogočen vtis. Pisalec tega je videl enkrat dva obšenca, in nju podoba se mu je vsiljevala v sanjah skozi štirinajst dni zapored. Enako in še bolj stalni so spomini iz mladih let. Take sanje niso z daljnočutenjem v nobeni zvezi.

Nekoliko več pozornosti so vredne sanje, če človeku predstavljajo reči, na ktere nikdar

ni mislil; vendar je tu težko razložiti, v koliki meri sodeluje daljnočutenje in v koliki meri igrajoča si v spanji domišljija.

Sanje, v kterih se daljnočutenje naravnost razodeva, so jako redke. Med take moramo šteti, če dekle vidi v sanjah svojega bodočega ženina, ne da bi prej vedela za to, da jo bo snubil; ali če se komu sanja, da je ta ali oni vmrl, in se to v resnici čez en čas zgodi. V takih slučajih je daljnočutenje naravnost. Navadno so tudi pomenljive sanje skrite v razne podobe, in iz teh podob spoznati, kaj sanje pomenijo, to je umetnost razkladanja sanj. Ko se je jetnikoma, ki sta bila z egiptovskim Jožefom zaprta, sanjalo, enemu od jebasov s kruhom, ki so ga vrane jedle, drugemu od grojzdov, bila bi te sanje imela za ničeve in nepomenljive, kajti akoravno nenavadne, bile so vendar le podobe, ki jih lahko tudi kdo drug v sanjah vidi; le Jožef je znal te sanje razložiti; on sicer po razsvitljenju; pa isto nemamo uzroka trditi o njegovem očetu, ki je znal razložiti Jožefove sanje, da solnce in mesec, ki sta se pred Jožefom priklanjala, pomenita očeta in mater, ednajst priklanjajočih se snopov pa ednajst Jožefovih bratov. Da je tudi Jakob te sanje tako urno razložil, nam

Velika je Strossmayerjeva ljubezen do umetnosti. Svedok glasan temu je krasna bazilika v Djakovem, ki je brez dvombe najkrasnejša cerkev v dolnem Podunaji, jedina ki se sme imenovati monumentalna stavba v polnem smislu besede. Svota katero je porabil za svetišče in katero je večidel poiskal v dohodkih biskupovih, presega dva milijona goldinarjev.

Ta katedrala je delo njegovo. Toda kedo se hoče čuditi, da je tako skrbno brigal se za postavljenje cerkve, če pomisli, da on se briga za vsako najmanjšo stvarico v biskupiji. Na svojih popotovanjih si je pridno ogledaval svetišča na Laškem; ni čuda, da, ako človek gleda to ogromno stavbo iz kamenja in opeke z dvema stolpama, s kuplo, ki se dviga proti nebu iz širne planjave, da se mu zdi, da gleda na Laškem kako svetišče.

„Pa bodem lahko rekel svoj: nunc dimittis“, poreče mi cenjen dostojnik. Kedo bi bil terdil takrat, ko sem položil temeljni kamen k tej stavbi, da mi bode v dan njegovega posvečevanja moč zapeti pesem zahvalnico za osvobodjenje svojih bosenskih bratov, kateri se po pet stoletnem robstvu sopet veselje prostosti! — Čas, ki mu ostaja, daruje gostom svojim; skoraj vedno ima pri sebi nekaj gostov, ktere je privabila krasota novega svetišča, a večkrat tudi radovednost, da bi spoznali plemeniti obraz domoljubnega biskupa. —

Strežnike ima biskup pandurje v huzarskem kroju. Po planini okrog paslo se je 24 lepih konj, čede bile so nekoliko oddaljene; tudi zverinjak ima v bližnji okolici, kjer je med drugimi mnogo lepih jelenov. Planine in gozdovi so na okrog, kakor daleč seže gledalcu oko. Posestvo njegovo donaša na leto 100.000 glđ. dohodkov; tudi ti dohodki so bolj last revnim in deželi, nego biskupu, ki podpira vže več, nego trideset let z obilnimi darovi vse ustanove ter podaja leto za letom obile svote za povzdgo vede in umetelnosti narodne.

V sprednji sobani razpostavljeni so bili zvonovi. „Ti so namenjeni revnim cerkvam v Bosni; ubogi Bošnjaki bodo prvič sopet čuli zvoniti, od kar so pod robstvom turškim. Nekoliko oddaljena od palače biskupove je neznatna, borna hišica: „Glejte, pravi vladika, dom, v katerem sem se narodil, bil je prav tako uboren. Starši moji tudi počivajo na pokopališči djakovskem. Želite li videti njih grob?“ Pomolil je plemeniti mož solzeč se na grobu svojih roditeljev; potem pa greva

v park, ki se razprostira okrog palače, komor imajo tudi prebivalci prost vhod.

V tem času bival je tudi pri njem učen frančiškan iz Bosne, Gjurjo Martin, ki je imel pod nosom goste berke, kakoršne imajo redovniki, stanujoč v otomanskem cesarstvu. Šaljivo mu je rekel biskup, da se mora s politično premembo spremeniti tudi rast njegove brade, vendar redovnik ni pokazal posebne volje, odreči se svojim berkam, češ prisvojenje Bosne mora se preje uresničiti.

Hitro so mi minevali dnevi in bilo je treba odrinoti. Še enkrat ozerl sem se na vozu nazaj proti palači, kjer stanuje plemeniti mož, ki sme s ponosom imenovati svoje geslo: „Vse za vero in domovino!“

Politični pregled.

V Ljubljani 28. marca.

Avstrijske dežele.

Slovenski poslanci na Dunaji so se vnovič posvetovali o naših narodnih težnjah, ter sklenili, odločno zahtevati od vlade, da kaj stori za nas, sicer je ne bodo mogli več podpirati. Izročili so svoje pritožbe tudi pisмено. Živio!

Državni zbor je sklenil z 230 proti 94 glasom, da preide v nadrobni razgovor o postavi za gruntni davek. Naš **cesar** je ukazal, da ima 11. ulanski polk za vse čase nositi ime umorjenega ruskega cesarja Aleksandra II. To se smatra kot dobro znamenje, da bodo razmere Rusije do Avstrije tudi pod novim carom prijateljske ostale.

O gruntnem davku je dobro govoril tudi minister Dunajevski ter osmešil štajerskega Carnerija in druge liberalce, dokazavši jim, kako malo se njih obtožbe ujemajo, in kako so pred leti o centralni komisiji vse drugače govorili. Nemški Pemci so glasovali za nadrobni razgovor in bodo tudi v tretjem branji za postavbo glasovali, toraj bo gotovo sprejeta.

Neki sodnik v Zbirovem na **Českem** je nemškutarje dobro izplačal. Zavrgel je namreč neko nemško pisano tožbo s tem pristavkom, da je v zbirovskem okraji samo češčina navadni jezik. Opira to razsodbo na izgled nemških sodnikov v nemških okrajih, ki so češke tožbe odbijali s pristavkom, da je v njihovem okraji samo nemščina navadni jezik.

ki jih poznamo pod imenom špiritistov. Ti med drugim trde, da je vsak človek obdan od nekega etera, od neke „glorije“ (ta izraz imamo od prikazni na Golem), in da je ta glorija toliko občutljiva, da nanjo uplivajo moči tudi iz daljave.

O tem pa nam morda kdo drug kaj zanimivega spiše! Če prav ni res, pa je kratkočasno, včasih se pa morda vendar resnice dotakne. Ljubi moj! ko bi vse res bilo, kar učenjaki trde! — Kolikokrat so že zavrgli Mojzesove bukve o stvarjenji sveta, ter dokazovali, da to vse nič ni res, kar Mojzes pravi; nazadnje so pa zopet spoznali, da bi Mojzes vendar vtegnil prav imeti itd.; vsako leto pridejo na dan z novimi teorijami, pa vstanejo zopet drugi in jih posekajo, ter nasprotno trde. Če je učenjakom dovoljeno, motiti se, naj se še meni ne zameri, ako sem tu izrekel nekatere misli, za katerih istinitost niti sam porok biti ne morem. Sanjam se primerja celo človeško življenje, in jaz sklenem ta spis z željo, naj bi se Vam kaj lepega sanjalo!

F. H.

Tako so bili nemškutarji vdarjeni z lastnim orožjem. Pri tej priložnosti izrekamo, da si ravnopravnosti na Kranjskem drugače misliti ne moremo, ko tako, da se sprejemajo v Kovevji samo nemške, po vseh drugih okrajih pa **samo slovenske** tožbe; kajti dokler se bomo ozirali na vsacega priseljenega Nemca ali na vsacega nemškutarja, tako dolgo bo vse pri starem ostalo. Tudi v Gradcu se nič ne ozirajo na onih 20.000 Slovencev, ki tam živé, in na Dunaji ravno tako malo na tamošnjih 200.000 Slovanov. Pri nas zahteva vsak privandran nemški čevljar nemške šole in nemške uradnije, in precej se mu ustreže, zakaj se pa ne ustreže Slovincem, ki se priselijo v nemške kraje? Od kod ta razlika? —

Vnanje države.

Nemški listi hočejo že vedeti, da je novi ruski car za Nemčijo pridobljen in da o Francozih neče nič vedeti, da se je bojda izrazil, da Francozom ne bo pomagal zoper Nemce. Ti listi tudi pripovedujejo, kako pruski dvor svojo prijaznost usiluje novemu caru, kako se stari Viljem in Bismark laskata novemu vladarju Rusije; nadaljevanje nemško-ruske zveze jim je že toliko ko gotova reč, in veselé se že, da jim bo tudi ta car pomagal Slovane na steno pritiskati. Pišeje namreč nesramno dovolj, da bo imela nemško-ruska zveza ta namen, da potlači težnje Čehov in Poljakov. Da bi se dal novi car na tak način zlorabiti zoper svoje rojake in zoper vse Slovanstvo, tega še v misel ne jemljemo, ker je vendar premalo verjetno. Vsakako pa vidimo iz tega nakane nemcomanov, ki obstojé v tem, da hočejo kratkovidnost in lahkovernost slovanskih vladarjev v to zlorabiti, da bi vedno trdneje in globokeje zasadili svoje kremplje v slovansko mesó. Novega ruskega cara pa ne štejem med one kratkovidne in lahkoverne vladarje, kakor je bil njegov oče, da bi se dal po lepih in laskavih besedah preslepiti za tako politiko v notrajni upravi svoje države in v zunajnih odnošajih, da bi povsod le Nemcem vodo na malin obračal. Dozdaj nimamo še nobenih djanstvenih dokazov, da bi to res bilo, kar nemški listi želé, in da bi tudi novi car uganjati hotel nemško politiko. Želje teh časnikarjev so tako žive, da zamenjajo želje že za istino, in jo kot tako v svet trobijo. Brž ko ne se bo pa stvar vse drugače obrnila. Z obrekovanjem in ščuvanjem, kakor je bilo ono v „Nordd. Allg. Zeitg.“, da so Poljaki krivi umora ruskega cara, s takim obrekovanjem, ki ga mora ves svet za lažujivega spoznati, ne bodo prusijanski listi nič dosegli. Že bolj odkritosrčna je naša „N. fr. Presse“, ki veselo naprej udriha po Rusiji, ter umor cara toliko da ne odobrava! Kdaj bo ta gnjusni osredni organ judov napolnil mero svojih hudobij?

Angleži hočejo z Bojerci mir skleniti, ter priznati neodvisnost holandskih izseljencev.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 20. marca. (Matica Hrvatska.) (Konec.) Pa mi vidimo, da so krog Matice hrvatske zbrani znatni književni delalci. Vseučilični, gimnazijalni, realkini, preparandijski profesorji, meščanski in vladini uradniki, samostojni meščani itd. In vsi ti se trudijo iz bogatih virov svoje znanosti podeliti duševne hrane tudi drugim (bolj ali manj) izobraženim stanovom. Koliko imamo mi Slovenci izvrstnih, učenih profesorjev v vseh vednostih strokah — pa kako malo dušnih proizvodov dobimo od njih, ki so v prvi vrsti k

je dokaz, da so v istem času sploh močno pečali se z razkladanjem sanj, kar vemo tudi iz drugih izgledov stare zgodovine. V našem času, kakor rečeno, se je ta vednost pozgubila. Naše prosto ljudstvo sicer še vedno razklada sanje, in tudi veruje trdno, da na pr. suhe rože ali črno meso pomenijo mrliča, voda — nesrečo, uši — denar, grojzdje — jok, majhen otrok — jezo in prepir, jajca — laži itd. Mogoče, da je nekaj resnice na teh podedovanih empiričnih razkladanjih; — znanstveno je vse premalo utemeljeno, današnji svet ima tudi preveč drugih skrbi, zato se naši učenjaki ne brigajo za take vprašanja, in veda razkladanja sanj bo težko kedaj zopet oživela, tem menj, ker stalne trdne podlage nikdar doseči ne more, in je bila tudi v starem času več ali menj le na ugibanje omejena; saj beremo, da Faraonovih sanj vsi modrijani niso vedeli razložiti. Zanimive za znanost niso toliko sanje, kakor ona v sanjah pokazujoča se moč daljnočutenja, ki je res vredna, da jo učenjaki natančneje preiščejo. Na pripoznanje te moči se opira tudi nauk one sekte ljudi,

književnemu delovanju poklicani, ker se izključno le z vedo pečajo ter jih ne zaprečujejo druge stanovske dolžnosti. In vendar slovenska literarna zgodovina kaže, da imamo več literatov samoukov, (ako se smem tako izraziti) kot pa strokovnjakov. — Kaže se, da hrvatski učenjaki bolj razumejo biblijski rek (Mat. 5. 14. 15): Vos estis lux mundi... neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omni-bus, qui in domo sunt.

Kajti oni res ne skrivajo svoje prosvete v svojej notranjosti, temuč jo s svojimi proizvodi postavljajo na svečnik, da razsvetljuje ves hrvatski dom. In koliko je sic r odličnih in spoštovanja vrednih učenjakov pri nas, ki svoj zaklad skrivajo pod mernik in bi se jim smel poslati znani Preširnov seršen. Zato pa tudi slovenski dom nima dovoljne svetlobe, ker mu jo celó tisti kratijo, ki bi mu lahko dali. Pa upati smemo „da zora puca, bit će dana,“ — ne samo kod Balkana, temuč i kot Triglava.

Koliko je preosnovana Matica hrvatska na svetlo spravila od l. 1876, naj še tu pristavim za tiste gg., ki morebiti še niso o tem čitali. 1. Stanko Vraz. Djela 5 zv. Z letos izdanimi „izabranimi pjesmami“ je to delo neogibno potrebno vsakemu slovenskemu literarnemu zgodovinarju, ker kolikor toliko tudi našega mladega slovstvenega gibanja dobo pojasnuje. Sicer bi pa te krasne pesme Vrazove (in drugih hrv. pesnikov) gotovo bolj pristojale naši učci se mladeži, kakor pa toliko nemškega plevela, ki se jej preslavlja in potiskuje v roke, da se navzame tiste hipohondrične svetovne bolesi, ki prešinja množstvo nemških pesnikov in pesnikačev. Saj v neki dobi se nam je vse hvalilo in posililo, vse je tam „klasično“ sosebno če je nemoralno, česar se pa dovolj nahaja v znanih „klassiker-ausgaben“; tako da so se že Nemci sami vzdignili zoper enak „švindelj“, ter celo svoje velikane Götheja, Schillerja... kažejo v vse druge luči kot dozdej. (cf. Razprave o Faustu, dramah, pesnih itd. Dr. P. Haffnerjeve, dr. Militorjeve, dr. Hülskampove (njegove izdaje klasikov) dr. Lindemanove litarne razprave in zgodovine itd.) Mnogi nemški takoimenovani „klasiki“ so pravi pritlikovci proti Vrazu, Predroviću Markoviću itd. 2. Osvetnici. 3. Mesič: Život Nikole Šubića Zrinskoga. 4. Tisučnica slovjskih apoštola. Dve krasni knjigi, zadnja sosebno zdaj imenitna. 5. Šenoa: Antologija pjesništva hrvatskoga in srbskoga. Zopet krasna knjiga, na svetovni razstavi dunajski pohvaljena. 6. Je posebni odtis poetike. 7. Jules Verne: Put na mjesec in okolo mjeseca. 8. Put oko zemlje za 80 dana. 9. Andersen: Izabrane priče. — Izdanja l. 1877. 10. Bernardin de Saint Pierre in Pavao i Virginija. 11. Sand George i Nahod Franjo. 12. Kraszewski: Pjesnik i sviet. 13. Pfleger — Maravski: Iz maloga svieta. Dva izvrstna romana. 14. Prirodni zemljepis Hrvatske. Izdanja l. 1878. 15. Janko Jurković: Dramatička djela I. sv. 16. Irving: Izabrane crtice. 17. Tomić: Komedije I. 18. Kišpatić: Slike iz rudstva. 19. Czajkowski: Kirđžali. 20. Andersen: Improvizator; romana. 21. Šenoa: Diogenes, roman. 22. Klaić: Bosna I. 23. Kukuljević: Julijo Klovio.

Izdanja l. 1879. 24. Fealon: Zgode Tele-maka. Prevel Ivan Fiamin, proš v Reki. 25. De Amicis: Slike iz vojničkog života: Prevelj iz Talijanskega Adolfo Veber, kanonik i akademik. Opomnim tu, da se tedaj tudi cerkveni dostojanstveniki pečajo s književnostjo. 26.

Jurković: Dramatička djela II. sv. 27. Smiči-klas: Poviest Hrvatska. Dio drugi. Prevažna knjiga tudi za nas Slovence. 28. Tomić: Zmaj od Bosne, pripoviest. 29. Šenoa: Prosjak Luka, pripoviest. August Šenoa je ploden in morda prvi beletrist hrvatski. 30. Irving: Izbrane crtice II. 31. Lopašić: Karlovac, nj. poviest i mjestopis.

Izdanja l. 1880 glej v začetku.

To delovanje tedaj naj bolj samo zase govori. — Imenik udov v „Izveštaji M. X. g. 1879.“ kaže zelo zelo malo udov po slovenskih krajih. Celó knjižnice, ki so v prvi vrsti poklicane raznih slovstev proizvode hraniti, niso upisane. In drugi prinosniki so bele vrane. Menda ne bi bilo napačno, da bi tisto, kar imamo že pri slovanskih bratih, ravno tako ali še boljše kot pri Nemcih, tudi pri njih podprali in kupovali. S časoma bi se iznebili prevelike švabske odvisnosti — saj bodočnost je itak slovanska. —

Ako bi kdo želel stopiti h kateremu gori imenovanih društev, se lahko oglasi pri podpisnem, kterege je bl. g. Ivan Kostrenčić, tajnik in blagajnik Mat. hr. za sprejemanje poveril. Skupna pošiljatev pa prizadene menj truda in stroška tu in pri odboru. Lahko se pa tudi kar naravnost oglašja in plačuje pri imenovanem g. blagajniku v Zagrebu.

Anton Žlogar,

mestni kapelan pri sv. Jakopu.

Z Dunaja, 22. marca. Državni zbor je danes pritrdil od gospodske zbornice sprejetim premembam o reklamacijah ali pritožbah zoper zemljišno vcenitev. Potem je prišla na vrsto obravnava postavbe, ki dovoljuje vladi tudi meseca sprila davke pobirati. Zoper to postavbo je govoril levičar Fürnkranz, za njo pa knez Čartoriski, ki je nasvetoval, naj se raztegne še na mesec maj, ker ni upati, da bi bila do konca aprila budžetna obravnava dovršena. Minister Dunajevski je rekel, da je s tem predlogom zadovoljen. Pri glasovanju je bila postavba s pristavkom kneza Čartoriskega sprejeta s 174 glasovi proti 123. Zatem so se nektare nove vstanove oprostile pristojbin in ko je bila še postavba o hišnem davku v tretjem branji sprejeta, pričela se je razprava o glavni svoti zemljišnega davka. Za postavbo se je vpisalo 13 govornikov, zoper njo pa 28. Obravnava bo toraj dolgo trajala, da bi se le tudi srečno izvršila.

Konservativni poslanci nemških dežel hočejo nasvetovati, naj se namesto 37 $\frac{1}{2}$ zahteva 36 milijonov goldinarjev zemljišnega davka, odpadli poldrugi milijon pa naj se odpiše tistim deželam, ki bodo morale vsled nove vcenitve več davka plačevati. Dobile bi vsled tega Dolenja Avstrija okoli 300.000, Gorenja Avstrija 200.000, Tirolska 112.000, Gorica 5000, Trst 2000, Dalmacija 12.000 Bukovina 56.000, Štajarska 200.000, Moravska 46.000, Galicija okoli 400.000 goldinarjev. Hohenwartov klub je pritrdil temu nasvetu in ga hoče podpirati, Poljaki pa se nekoliko branijo, in ker tudi Čehom ni prav po volji, ni dosti upanja, da obveljal. Najbrže bode treba seči po predlogu vadinem. Zemljišni davek bode dal ta teden zbornici dovolj opraviti.

Danes se je izročila zbornici tudi postavba o borznom davku, ki so jo sestavili vsled sklepa Hohenwartovega kluba slovenski poslanci Obreza, Tonkli in Vitezič. Po tej postavi se bode moralo za vsako borzno kupčijo 5000 gld. plačati 1 gld. davka, kterege polovica bode zadela kupčevalca, polovica pa prodajalca. Ako ta postavba obvelja, bode samo davek dunajske

borze prinašal državi 12 do 15 milijonov, v Trstu in Pragu pa skupaj od 3 do 5 milijonov goldinarjev. Judje so na ušesa vlekli, ko se je predlog v zbornici omenjal, in njihovi listi ga bodo gotovo jako neugodno sodili, pa nič ne dé, država naj tam išče davek, kjer ga najlaglje najde.

Z Dunaja, 27. marca. (Iz državnega zbora. — Ministerska kriza. — Slovenski poslanci in Slovenci na Primorskem. — Vesteneck ne pride v Kočevje.) Državni zbor je včeraj dovršil splošno obravnavo o novem zemljišnem davku. Precej v pričetku seje poprijel je besedo denarni minister Dunajevski, ki je neusmiljeno šibal nasprotne govornike. Zagovarjal je od njih napadano centralno komisijo, zavračeval njihova očitanja in našteval vzroke, zakaj ni mogel in ni hotel zemljišnega davka več zahtevati kakor dozdej in zakaj je vlada privolila toliko polajšanja. Po njegovem mnenju bode treba zemljišni davek, kakor hitro bodo državni dohodki dopuščali, še bolj zmanjšati in polajšanja ljudem dovoljena jim pomagajo, da se nekoliko opomorejo in da tem laglje plačujejo druge davke. Posebno hudo je minister zavrnil Rechbauerja, kteremu je očital, da ne zna logično ali dosledno misliti in priporočil naučnemu ministru, naj skrbi za dobro logične knjige, da ne bodo poznejši rodovi delali tak h napak. Desnica mu je hvalo ploskala, levica pa se jezila in ministru očitala nesramnost. Za ministrom govorila sta še Dipauli za in Raab zoper postavbo, potem pa je bil po nasvetu Lienbacherjevem sprejet konec splošnje obravnave, in govorila sta le še glavna govornika graf Clam Henrik za postavbo, Magg pa zoper njo. Clam je temeljito dokazoval, kako krivo so listi pisarili o zemljišnem davku, kako napačno računili in prav po nepotrebi ljudi vznemirjali. Prav izvrstno je govoril tudi poročevalec dr. Meznik in zavračal ugovore nasprotnikov. Ob petih popoldne bilo je glasovanje. Schönerer je bil nasvetoval, naj se preide na dnevni red, pa samo 44 poslancev ga je podpiralo. Gödel in Dobilhammer sta bila nasvetovala, naj se zahteva zemljišnega davka samo 36 milijonov gld., poldrugi milijon pa naj se odpiše deželam, ki bodo morale več davka plačevati, kakor doslej. Pa tudi ta nasveta sta ostala v manjšini, in konečno je zbornica z 230 glasovi proti 94, sklenila, da na podlagi odsekovih nasvetov prične splošno obravnavo. Za postavbo so glasovali vsi Poljaki, vsi nemški in česki Pemci, Moravani, vsi Slovenci s Tauffererjem in Žvegeljnom vred, vsi Šlezijani pa Istrijani in klub Hohenwartov, samo knez Liechtenstein, Bärnfeind in Hayder so bili obsedeli.

Levica si je na vso moč prizadevala, da bi bili pemski Nemci in Šlezijani glasovali zoper postavbo, pa omenjeni poslanci tega niso hoteli storiti, ker so se bali, da bi vsled tega ne zgubili zaupanja svojih volilcev, ki bodo imeli po novi postavi okoli 2 milijona zemljišnega davka manj kakor doslej. Veliki posestniki so namreč žugali, da se ločijo od vstavovercev, ako oni glasujejo zoper polajšave pri zemljišnem davku. Hohenwartov klub je bil omenjenim poslancem dovolil, da smejo glasovati tako, kakor mislijo, da je za njihove volilce najbolje.

Te dni je bilo veliko govorjenja o ministerski krizi, pa vse dotične govorice so bile izmišljene in Dunajevski je včeraj z nekakim ponosom rekel, da bode ministerstvo dalje obstalo, kakor bo vstavovercem ljubo. To naj bolj priča, da ministerske krize ni bilo. Listi

so tudi poročali, da hočejo južni Slovani izstopiti iz Hohenwartovega kluba in se pridružiti Čehom. Pa tudi to je čisto izmišljeno. Hohenwartov klub se je pri zadnji seji pokazal tako složnega, da dotični poslanci nimajo vzroka izstopiti. Konservativni Nemci so vsi brez razločka pritrdili, da so njih pritožbe gledé zaničevanja njihovega jezika po šolah in vradih opravičene in so obljubili, da jih hočejo krepko podpirati, da svojemu jeziku po šolah in vradih zadobé veljavo. Prigovarjali so jim celo, naj se ne vdajo in naj ostanejo stanoviti. Ker se le vsled složnega ravnanja kaj doseže, zato južnim poslancem ni prišlo na misel ločiti se od somišljenih Nemcev. Ako bi pa kdaj vendar le pršlo do tega, potem bi osnovali svoj lastni klub, ker hočejo Moravani in Čehi ostati za se.

Stanje slovenskih poslancev je res jako težavno, a oni ne zamude nobene prilike, da bi se krepko ne potegnili za svoje dežele. Unidan so se bili sošli, da so se pogovorili o interpelaciji, ki so jo glede slovenskega jezika stavili vladi, in te dni so se bili zopet zbrali v posvetovanje, kako hočejo nadalje ravnati, da bodo kaj dosegli. Veliko težav imajo, ker vlada neče hitro postopati, ampak le polagoma, ne da bi to vzbudilo kej vnanjega hruma, veliko sitnosti pa jim delajo njih domačini sami. Odkar je bil dr. Vošnjak sprožil ravnanje lahonov po Istri, bil je sploh en glas čuti, da za Slovence na Primorskem ne bo bolje, dokler ostane Depretis c. kr. namestnik v Trstu. Toda namestnika premakniti ni tako lahko, kakor si nekteri mislijo, zlasti ako ima toliko zaslonbe kakor Depretis. Vendar se je nabiralo gradivo v dosego tega namena. Kaj pa delajo primorski Slovenci? Namesto da bi podpirali svoje poslance, jih še ovirajo! Ali se ne pravi res uničevati njih prizadevanja, ako občina za občino izvoljuje Depretisa za častnega občana, ter mu s tem skazuje svoje zaupanje? Ali je „Edinost“ pač pomislila, kaj dela, ko to še zagovarja? Kaj pomaga poslancem vladi trditi, da slovenski narod nima zaupanja do Depretisa, ako jim vlada ugovarja, da omenjena odlikovanja nasprotno pričajo, in da vse pritožbe zoper tržaškega namestnika izvirajo iz osebne mrženja? Tudi naj se n. kar ne izgovarjajo, da delajo to nemškutarke občine. Ako bi bila to istina, oglasile bi se druge občine in oporekale takemu ravnanju tako odločno in glasno, da bi si nobena občina ne upala za Depretisa demonstrirati. To naj si zapomnijo Slovenci sploh, in naj ne dolže svojih poslancev, ako je njih prizadevanje zastoj.

Vsled novice, ki je stala v „Narodu“ od 24. t. m., da namreč Vesteneck pride v Kočevje, Merg pa iz Kočevja za okrajnega glavarja v Litijo, poprašal sem na zanesljivem kraju, kaj je na tem resničnega, ter izvedel, da nihče na misli Vestenecka poslati v Kočevje ali ga sploh pustiti na Kranjskem. Upamo toraj, da se bodo dotične želje našega ubozega ljudstva skoraj izpolnile!

Domače novice.

V Ljubljani, 29. marca.

(*Volitve v kupčijsko zbornico*) se tudi bližajo, pa narodnjaki se bojda še niso zedinili o kandidatih.

(*Mestni odborniki, ki letos izstopijo*) so ti-le: v 3. razredu dr. Bleweis, Goršič, Peterca, Petričič, Potočnik; v 2. razredu Gariboldi, Pirker, Ziegler, Kaltenegger; v 1. razredu Do-

berlet in Pfefferer. Ako zmagamo v vseh treh razredih, imeli bomo že letos večino, pa samo za en glas, oziroma za dva, ako sedajni župan ostane.

(*Ljudsko štenje*) je pokazalo v Ljubljani nad 18.000 Slovencev in nekaj nad 5000 Nemcev, razun teh nekaj Lahov in Čehov. Če se pomisli, da so med temi 5000 Nemci šteti tudi nemškutarji, ki so rodom Slovenci, pa se tega sramujejo, potem se pač ne more tajiti, da je Ljubljana slovensko mesto. Čudno je po tem takem, da ima to slovensko mesto nemšk zastop, nemško večino v mestnem zboru! Ali bodo letošnje volitve v tem oziru kaj spremenile? Ali nas bodo zopet potlačili uradniki in penzjonisti?

(*Dr. Vinko Gregorič*), ki je postal sekundarij v mestni bolnišnici, je sin sploh znanega zdravnika g. Gregoriča, torej rojak ljubljanski a ne goriški.

(*Mestni zbor ljubljanski*) je imel v četrtek sejo. Na dnevnem redu so bile reklamacije za volitve; največ teh reklamacij je vložil marljivi mestni odbornik J. Regali. Nekatere so bile uslišane, nekatere pa odbite. Potem so se oddale štiri štipendije za štiri rokodelske učence. Pri tej priliki se je vnela debata, ali se je bolj ozirati na šolsko spričevalo, ali na revščino. Slednjič je po nasvetu odb. Regalija obveljal poslednji nazor. Dr. Suppan je potem poročil o zidanji nove kosarne. V poročilu pravi, da je vojaško poveljništvo zavrglo kolizej (kar smo mi že davno prej trdili, da se bo zgodilo), zato nastane za Ljubljano dolžnost, da si sozida novo kosarno. Za cel peš polk bi stala kakih 500.000 gl., za dva bataljona pa okoli 390.000 gl. Odb. Regali ugovarja, da kosarna ne bo toliko stala, ker so delavci v Gradcu dražji, toraj se ne sme po graški ceni računati. Govornik povdarja potrebo kosarne, ter reče, da se ne sme gledati samo na to, koliko odstotkov bo denar v kosarno naložen nesel (poročevalec je namreč izračunal, da bi kosarna povrnila kake 4% od v njo založenega kapitala), ampak da je treba gledati tudi na veliki dobiček, ki ga vsi obrtniki od vojakov imamo, in če Ljubljana ne dobi kmalo več vojakov, postala bo popolnoma vas, ne pa mesto. Odb. Horak je tudi te misli, da kosarna ne bo toliko stala, ko poročevalec pravi. On meni, naj bi se št. peterska kosarna za eno nadstropje povišala, in naj bi se še kaj zraven prizidalo, pa bo vse opravljeno z 250.000 gl., in tudi ni treba lepšega in pripravnejšega prostora za kosarno iskati. Poročevalec odb. Suppan končno reče, da zaradi kosarne zdaj še ne stavi nobenega drugega predloga, ko da se naj razpiše natječaj, kdo hoče svoje zemljišče prodati, da se bo na njem kosarna zidala. — V zadevi povračila, ki ga mesto izplačuje jesiharjem (okoli 800 gl.) se vname debata med odbornikoma Suppanom in Regalijem, ker se poslednji ustavi, da bi se ta denar po nepotrebnom izplačeval. Ko je odb. Regali vrgel Suppanu besedo „frazo“ v obraz, začeli so nemškutarji „oho!“ klicati. Zaradi tlaka v slonovih ulicah je predlagal odb. Lasnik, naj bi se potegnil do Rantove hiše, pa mu ni obveljalo; ravno tako je padel tudi Regalijev predlog, naj se naredi subskripcija, da bodo posestniki v slonovih ulicah, kakor Luckmann, Schupeutzova, Perles, nekoliko pomagali k stroškom, že iz „patriotizma“. Eden od Nemcev vrže vmes, če so na starem trgu kaj zraven dali posestniki, ko se je tlak delal; na kar Regali hitro ugovori: „tam so reveži“. Zdaj je pršel na vrsto odb. Regalijev predlog o spremembi volilnega

reda za mesto ljubljansko, oziroma o razširjenji volilne pravice. Ko je odb. Regali svoj predlog utemeljeval, apeliral je na „liberalnost“ večine mestnega zbora, ki se vendar razširjenji volilne pravice ne bodo ustavljali, ter kazal na izgled Dunaja. Nemškutarji bili so osupnjeni, ko so slišali, da hoče Regali vsem onim, ki plačajo vsaj 3 gl. 15 kr. direktnega davka, volilno pravico dati, še bolj pa, da hoče vse one, ki so bili do zdaj v 3. razredu, ter plačevali vsaj 8 gl. 40 kr. davka, potisniti v drugi razred, v tretji razred pa postaviti vse nove volilce, vse male patentarje, ki plačajo vsaj 3 gl. 15 kr. davka, in poleg teh še tiste meščane („purgarje“), ki nobenega davka ne plačujejo. Odb. dr. Suppan je predlagal, naj se ta predlog izroči v pretres pravnemu odseku, kar se tudi potrdi. Župan je odgovoril še na nekaj interpelacij in s tem je bila javna seja končana. Slednjič naj še omenimo, da se bodo prihodnje volitve v mestni zbor vršile v dnevih: **25.** aprila za 3. **26.** aprila za 2. razred in **27.** aprila za 1. razred.

(*Duhovski imenik*) za zedinjeno Tržaško-kopersko škofijo l. 1881 kaže duš 300.986, duhovnov v dušnem pastirstvu 223 v XV. dekanjah. Sim ter tje še služijo rojaki iz Kranjske; v začasnem ali stolnem pokou pa jih nič manj ko 13 iz ondotne škofije biva v škofiji ljubljanski! V bogoslovji jih imajo v vseh štirih letih samo 7; v IV. in II. tečaju letu le po 1! Bog se usmili tolikanj zanimljivega vinograda in daj skrbnemu višemu pastirju Jurju, kateri je r. l. 1812, škof v Trstu od l. 1875, v vrsti 87. skoro srečno postaviti mladenško semenišče, in iz njega kaj več marljivih in značajnih delavcev!

(*Prečast. gosp. Jožef Hočevcar, župnik na Igu*), je postal kanonik v Rudolfovem.

(*Umerl je te dni č. g. Gašper Martinc*), župnik v Vavtovski.

† (*V Celji je umrl*) 25. t. m. g. Jož. Zanger, vodja ondašnje poprejšnje realne šole v pokoji. Mož je bil zaradi svoje priljudnosti obče spoštovan; od cesarja je bil prejel za svoje zasluge zlati križec. Star je bil 75 let. Naj počiva v miru!

(*Celjski mestni zastop*) je sklenil, finančnemu ministerstvu poslati peticijo zoper vpeljanje nameravane postave, vsled ktere naj se daca naloži plinovi svečavi. Uloga pravi med drugim, da tistega dne, ko bi se ta nova daca vpeljala, bi se morala plinova tovarna celjska zapreti!

(*Celjska hranilnica*) namerava posojilnico napraviti, „da bi ljudje po ceni in nagloma mogli denarja dobiti.“ Kako da je hranilnica pršla še le zdaj na to misel, ko so rodoljubi že ustanovili posojilnico ravno v tu blagi namen.

Razne reči.

— Imenovan je. S noči je neki telegram iz Dunaja dospel, da je za Dunajskega nadškofa imenovan prečast. gos. Gangelbauer, opat v Kremsmünstru.

— Slovestvo. Jugoslovanski Stenograf, ki ga vreduje prof. A. Bezenšek, v Sofiji na Bolgarskem, došel nam je v IV. teč. 4. broj s prilogo, v kateri se nahajajo vaje. V glavnem listu pa se razlaguje razvitje stenografije med južnimi Slovani, toraj tudi med Slovenci, in vredništvo želj, naj bi se mu iz slovenskih krajev poročalo, kako napreduje po šolah naših ta umetnost, kaže se potem nauk posebej za Bolgarsko,

kratka slovnica bolgarskega jezika za Slovence, beseda o novem letu, statistika o stenografiji l. 1880, v dopisih iz Rusije, iz Italije, iz Amerike celo. Naročnikom še pojasnjuje zakaj je dotični list se tolikanj zakasnil, da v prihodnje bodo vže odškodovani, da se poprejšnji letnik še dobivajo, in da naj se naročnik na 3 fr. pošilja v priporočenih pismih naravnost v Sofijo.

— Ilustrovane dējiny literatury všeobecné, spisuje V. Petrov, zaklada Steinhäuser v Pilznu, dospele so do 18. sešitka, à 45 kr., v katerem se za portugalsko literaturo pričinja Italska (laška ali talijanska) v pričetku in v prvi dobi po poeziji in prozi, ter se opisujejo trije najslavnejši pisatelji dokaj obširno po njihovih delih in kažejo v slikah, in ti so: Dante Alighieri, Francesco Petrarca in Giovanni Boccaccio. Ker so ti trije velikani nekaj po delih samih, nekaj po po umetnih oblikah, ktere so ustanovili, vplivali do sosednih Slovencev, se ta zvezek ravno nam tem bolj priporoča.

— Velik požar. V Nizzi na Laškem je pogorelo veliko operno gledišče. Ogenj se je vnel, ko se je ravno igralo. Okoli 100 ljudije ostalo mrtvih, mnogi so poškodovani.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gl. 26 kr.; — rež 6 gl. 34 kr.; — ječmen 4 gl. 55 kr.; — oves 3 gl. 09 kr.; — ajda 5 gl. 20 kr.; — prosa 4 gl. 87 kr.; — koruza 5 gl. 70 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gl. 04 kr.; — fižol hektoliter 8 gl. — kr.; — masla kilogram 80 kr.; — mast 76 kr.; — špeh frišen 64 kr.; špeh prekajen 70 kr.; jajce po 2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 48 kr.; — svinjsko meso 54 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gl. 68 kr. slama 1 gl. 62 kr. 100 kil; drva trde 6 gl. 20 kr. mehke 5 gl.

Vabilo na naročbo

na prvi avtonomistički, Slovanom prijazen, dvakrat na dan na Dunaji izhajajoči politički časopis

„Tribüne“.

Po dolgoletnih naporih in večkratnih poskusih posrečilo se je slednjič na Dunaji ustanoviti veliko, dvakrat na dan izhajajoče glasilo v nemškem jeziku, kateremu je pri zastopanju avtonomističkih idej naloga na sedežu avstrijskega državnega zastopstva delovati za narodno i političko ravnopravnost narodov i boriti se zoper narodna nasilstva.

Dosedanje držane lista priča o koristih usredotočenega publicističnega zastopstva i leže je na naših avtonomističkih strankah i na slovaških krogih obče, da se osigura to za splošne njih interese velevažno političko podjetje po moraličnem in gmotnem podpranju in da se po kolikor mogoče največjem razširjenju tega lista ustvari vezilo za narodno svobodo i za pravne terjatve narodnostij.

Zato vabimo vse avtonomističke kroge i vse slovaško razumnštvo, da krepko podpira v nemškem jeziku izhajajočo „Tribüne“ i da smatra nje razširjenje za splošno korist.

Pogoji za naročbo dvakrat na dan izhajajočega lista se zelo ugodni i tako preračunjeni, da je to glasilo lahko pristopno v najširše kroge.

Naročuje se:

S pošiljavanjem po pošti v Avstriji i na Ogerkem (jutranji in večerni list):

Za mesec 1 gl. 60 n., za četrt leta 4 gl. 50 n.

Za pol leta 9 gl., za celo leto 18 gl.

(Vsak dan dvakratno pošiljanje po pošti stane za mesec 40 n. več.)

Posamezne jutranje številke veljajo 3 n.

Posamezne večerne „ „ „ 2 n.

Zaloga „Tribüne“ Wien I, Domgasse 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Filip Haderlap.

Skoraj zastoj!

Ker je na kant prišla velika tovarna za britansko srebro, se bo zavolj velikih dolgov in splošnega izpraznenja prostorov vsa velikanska zaloga razprodala

za 75 odstotkov pod ceno tedaj skoraj zastoj.

Cela mizna oprava iz britanskega srebra, ki je prej stala 29 gl., dobi se zdaj za 7 gl. 50 kr., ter se 25 let garantira, da bo belostala. (S temi 7 gl. 50 kr. je samo delo komaj na pol plačano.) In sicer se dobi:

- 6 miznih nožev iz britanskega srebra z angleško ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, težke in fine sorte,
- 6 težkih žlic iz britanskega srebra,
- 6 najbličnejih žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečna zajemalnica (velika žlica) iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnica za juho iz britanskega srebra,
- 2 lepa svečnika,
- 6 jajčnih kozarec,
- 6 lepo izdelanih tac,
- 1 posoda za sladkor,
- 1 presejalnik za čaj

42 kosov.

Naroči se ali ali s poštnim povzetjem, ali pa da se denar naprej pošlje, pri nas:

Britaniasilber-Depot

C. Langer

Wien

II. obere Donaustrasse 77.

Oddaja službe.

V St. Lampretu blizo Zagorja se oddaja služba (1)

orglarja in cerkovnika.

Prosilci za njo naj se obrnejo osebno ali pismeno do farnega predstojništva v St. Lampretu P. Sava.

Umetne

zobe in zobovje

postavlja po najnovejšem ameriskem sestavu v zlatu, vulkanitu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popo'no brez bolečin s prijetnim mamilom. (1)

A. Paichel,

zobni zdravnik

poleg Hradskega mosta v I. nadstr.

Telegrafske dvoranice cene 28 marca.

Papirna renta 73.47 — Araberna renta 75.05 — Zlata renta 91.70 — 1860letno državno posojilo 129.75 Bankine akcije 810 — Kreditne akcije 288.50 — London 17.60 — — Ceu. kr. cekini 5.53 — 20-frankov 9.31

Ces. kr. izkl. privil.

Patentirana mizna oprava za praznike.

Ta lepa mizna oprava je nekaj novega, izvrstnega. Vsaka hiša bo lahko ponosna na tako mizno opravo. V vsak kos, tedaj v vsak nož, vsako žlico in vsake vilice je vdelan lep, ponarejen žlahtni kamen, da je videti kakor ametist, ali kakor opal, safir, rubin ali pa smaragd. Tvarina, je bela kakor srebro, in taka ostane na leta. Za 10 let dobri stojimo, da bo blago belo ostalo. Dobi pa se 24 kosov te lepe mizne oprave 3 gl. 75 kr., in sicer:

- 6 nožev za praznike.
- 6 vilic „ „
- 6 žlic „ „
- 6 žličic za za kavo za praznike.

Tedaj 24 kosov, vsi vkup za 3 gl. 75 kr., in pri tem še za 10 let dobri stojimo, da bo blago belo ostalo in da je dobro. Kdor vzame pa na enkrat 48 kosov, pošljemo mu jih v nalašč za to narejenem zaboju in sicer za 7 gl. vsih 48 kosov. Iz istega blaga imamo še v zalogi in prodajamo: Zajemalnice za juho po 35 kr., zajemalnice za mleko po 35 kr., težke zajemalnice za prikuho po 45 kr., velike tase po 90 kr., posode za mleko po 2 gl. 50 kr., posode za čaj po 3 gl., posode za sladkor s pokrivalom po 1 gl. 80 kr., druge, večje posode za sladkor po 2 gl. 40 kr., lepe svečnike v gotiškem slogu, par 2 gl. 25 kr., par še lepše izdelanih svečnikov 3 gl. 25 kr., posode za poper in sol po 60 kr., posode za jesi in olje iz opijene glaževine po 3 gl. 50 kr., če so na dva dela, in po 4 gl. 75 kr., če so na štiri dele uredjene, velike posode za zveplenke po 1 gl. 20 kr., tabakire s poskočnim pokrovom po 1 gl. 25 kr., šaljive zapiralnice za flaše po 3 za 60 kr., in še veliko drugih reči 10 let poročstva, da je blago dobro in da belo ostane. (4)

Denar naj se pošlje naprej, ali pa naj se blago naroči in ga bomo poslali s poštnim povzetjem.

Blau & Kann, General-Depositeurs,
Wien, I., Heinrichshof.

Opomba. Pokažemo lahko na stotine pohvalnih in priznanih pisem. Ponarejevanje tega blaga je postavno prepovedano.

Kupčija z glaževino.

Udano podpisani naznanjam čestitemu občinstvu in posebno prečestitemu duhovenstvu, da sem odprl

trgovino z glaževino, prsteno in porcelansko robo v Ljubljani, na Starem trgu št. 30,

tik poslopja c. kr. deželne sodnije, pod firmo

PEREGRIN KAJZEL.

Slavno občinstvo vabim, da naj me počasti z obilnimi naročili ter zagotavljam, da bodem naročila ceno in pošteno izvrševal.

Sè spoštovanjem

Peregrin Kajzel,

trgovec z glaževino.

(2)

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani